

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Pohoreckiego w sprawie utworzenia izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu.

Wysoki Sejmie!

Sprawa poruszona wnioskiem powyższym posła Pohoreckiego była już trzykrotnie traktowana w Wys. Sejmie. W r. 1880 poseł Max postawił wniosek przeniesienia izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu o którym komisya administracyjna złożyła sprawozdanie, które nie przyszło pod obrady Wys. Izby. W r. 1881 poseł Max ponowił swój wniosek a na wniosek komisji administracyjnej Wys. Sejm uchwalił wezwać c. k. Rząd, aby w drodze ustawodawczej spowodował przeniesienie izby handlowej i przemysłowej z Brodów do Tarnopola. W roku 1884 w skutek ponownego wniosku posła Maxa żądającego przeniesienia Izby handlowej z Brodów do Tarnopola, Wys. Sejm na podstawie sprawozdania komisji administracyjnej wykazującego licznymi datami stosunki ludności oraz ruchu handlowego i przemysłowego w Brodach i w Tarnopolu uchwalił ponownie uchwałę swoją z r. 1881 w sprawie przeniesienia izby handlowej z Brodów do Tarnopola i wezwać Rząd, aby w razie gdyby zwinięcie izby handlowej w Brodach z jakichkolwiek powodów wydało się niewykonalne przystąpił bezzwłocznie do wprowadzenia w życie izby handlowej i przemysłowej z siedzibą w Tarnopolu.

Na tę rezolucję Wys. Sejmu nastąpiła w r. 1885 odpowiedź c. k. Rządu tej treści, że chwila obecna nie jest stosowną do stanowczego rozstrzygnięcia kwestyi co do przeniesienia izby handlowej z Brodów do Tarnopola, ponieważ mimo zniesienia okręgu wolno cłowego nie zdaje się być wykluczona możliwość, że rzeczzone miasto pod względem obrotu handlowego jeszcze wyżej się podniesie, otworzenie zaś osobnej izby w Tarnopolu a względnie podział okręgu izby Brodzkiej na dwie części nie jest wskazany z powodu zbyt małej ilości kupców i przemysłowców. Nadto nadmienił Rząd pod względem formalnym, że utworzenie nowej izby a względnie przeniesienie jej do innej siedziby wymaga zmiany ustawy państwowej z 29. czerwca 1868 a zmiana tej ustawy nie jest na czasie.

Odtąd sprawa ta nie była poruszana w Wys. Izbie aż do postawienia przez posła Pohoreckiego wniosku o utworzenie izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu.

Komisya administracyjna której przekazany został wniosek posła Pohoreckiego rozważyła tę sprawę najpierw ze stanowiska obowiązującego prawa. Według tego zarówno utworzenie nowej izby handlowej i przemysłowej jak i zmiana siedziby izby istniejącej wymagają zmiany ustawy państwowej o organizacyi izb handlowych i przemysłowych z d. 29 czerwca 1868 N. 85. D. p. p. Nadto ponieważ izby handlowe i przemysłowe są ciałami wyborczemi do sejmku i do rady państwa wymaga *utworzenie nowej izby handlowej.*

zmiany §. 4. ordynacyi wyborczej sejmowej,

zmiany §. 7. A. ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa,

zmiany dodatku do ordynacyi wyborczej do rady państwa, — zaś przeniesienie izby handlowej do innej siedziby,

zmiany §. 4. ord. wyb. sejmowej i zmiany dodatku do ordynacyi wyborczej do rady państwa.

Okoliczność, że sprawa ta wymaga zmian ustawodawczych, nie może być powodem nie poruszania jej, skoro rzeczony względy za tem przemawiają, zniewala wszakże do tem staranniejszego zbadania i przygotowania sprawy, którą następnie i Wysoki Sejm i Rada państwa będą musiały brać pod rozwagę.

Względy rzeczony, jakie w r. 1884 przemawiały za zdaniem Wys. Sejmu w sprawie utworzenia izby handlowej w Tarnopolu, względnie przeniesienia jej z Brodów do Tarnopola wyłożone zostały obszernie w ówczesnem sprawozdaniu komisji administracyjnej. Od tego czasu zaszły w stosunkach miast Brodów i Tarnopola zmiany, z których z pewnością najdonioślejszą i znamioną pod względem ogółu stosunków ekonomicznych jest ta, że ludność miasta Brodów, która w r. 1880 wynosiła 20.071 mieszkańców, w r. 1890 wynosiła już tylko 17.534 mieszkańców zatem *mniej* o 2.537 osób czyli o 12.6%. W tym samym czasie ludność miasta Tarnopola zwiększyła się z 25.819 na 27.405 mieszkańców czyli o 5.79%.

Ten fakt łącznie z znanymi zmianami w ruchu handlowym z blizkiem powstaniem nowych linii kolejowych jak Halicz-Ostrów oraz sieci kolei podolskich, nakazuje ponownie zbadać, o ile utworzenie izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu jest wskazaniem, względnie o ile Brody mogą dziś być odpowiedniemi miejscami na siedzibę izby handlowej i przemysłowej. Tych badań wymagających dłuższego czasu i korespondencyi celem zebrania dat, komisya nie byłaby w stanie przeprowadzić choćby wniosek jej przekazany wcześniej był postawiony.

Z tych powodów komisya uznając potrzebę wyczerpującego wyjaśnienia tej sprawy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Pohoreckiego w przedmiocie utworzenia izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu, przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zebrania dat potrzebnych dla oceny sprawy poruszanej w tym wniosku; przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów dnia 5. lutego 1896.

Przewodniczący:
Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Pilat.